

SZABADKA és VIDEKE.

POLITIKAI ES VEgyES TARTALMU HETI KOZLÖNY.

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési ár:
 Egész évre . . . 3 frt. vagy 6 kor.
 Fel évre 1 frt. 50 kr. " 3 kor.
 Negyed évre 75 kr. " 1 1/2 kor.
 Egyes szám ára 10 kr. vagy 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
CZEISZ MÁTÉ,
 ügyvéd.
 Leptulajdonosok:
AZ ALAPÍTÓK.

Hirdetési díj: Egy l. hasábos petit sor 10 kr. vagy 20 fill. többszöri hirdetésnél olcsóbb. — Nyilttér sora 20 kr. A díjak előre beküldendők.
 Előfizetési pénzek, kéziratok s hirdetésmények a szerkesztőséghez (IV. kör, Damjanics-u. 13. sz.) küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

A gyakorlati kereszténység.

A politikai és társadalmi viszonyok ziláltsága között jóleső örömmel szemlélhetjük azt az akció, mely távol minden pártoskodástól egyedül azt tűzte ki feladatául, hogy megszüntesse a társadalmi osztályharcot, gyógyítsa a hitélet és a gazdasági élet terén tátongó sebeket és a félrevezetett népet kiragadjja a zsidók által vezetett romboló szocializmus karjából. Ez pedig nem más, mint a keresztény szociális akció, mely a múlt héten tartotta tanácskozását Budapesten.

A szociális kérdésnek tagadhatlanul van oka, célja és letjogosultsága; s a legújabb kor szociális mozgalmának köszönhetjük, hogy a társadalmi bajokat felismerjük.

Hogy azonban a mozgalom, mely ezen bajok orvoslását tűzte ki célul, eddigelé helytelen úton járt, mely a forradalom felé vezetett, az a keresztény társadalomnak volt a hibája.

Midőn a gazdasági viszonyok átalakulása az alsóbb neosztály anyagi létét támadta meg, a mihez járult a

hitelenség szülte kizsákmányolás a munkaadók részéről és az elégedetlenség meg a túlságos követelődzés a munkások részéről: ezen sebeket a szocialdemokraták vették észre legelőbb és mentőangyalokként jelentek meg az annyi sebből vérző munkások között, és anyagi meg erkölcsi megújítást ígértek a társadalmi rendnek.

Dacára, hogy erős szervezeteket alkottak, mégis a szocialdemokrata elveket, melyeknek főcélja volt minden felsőbbség, isteni és emberi tekintély eltörlése, kezdik megegyezni.

A munkások jó része megunta az örökös ígérgetést és a pártadót, a gyárosok pedig Budapesten már könyörögnek a keresztény szocializmus vezérének, hogy szervezzék a munkások között a szocialdemokracia ellen akció.

A tizenkettedik órában tehát kettes erővel kell működni a keresztény elvek gyakorlati kivitelén. hol egy formán várja a munka es kötelesség a papokat ep úgy, mint a világiakat. Valamint a többi országokban ezt úgy érték el, hogy egész hálózatot kepeztek különféle szövetkezetekből: ep úgy

minálunk is szükséges, hogy a szövetkezeti ügy legyen legelső és legfontosabb ága a társadalmi és anyagi tevékenységnek és a keresztény restauráció nagy munkájának is.

A különböző jötekonysági, munkás, legény, ifjúsági és temetkezési egyletek, népkönyvtárak, magtárak, hitel és fogyasztási szövetkezetek egyrészt nevelik a népet, másrészt pedig kimentik az uzsorások karmai közül és gazdaságilag önállóvá, függetlenné teszik. Emellett a keresztény szövetkezetek még egy másik nagyfontosságú célt szolgálnak. Midőn ugyanis napjainkban az üzlet es a kereskedelem legelső tényezőkként szerepelnek: a keresztényszövetkezetek hirdetik azt, hogy az anyagi és gazdasági életnek is keresztény alapon kell berendezkednie és az anyagi világot, az üzleti életet is meg kell *nemesíteni*.

El kell ismerne mindenkinek, papnak és világinak egyaránt — hogy keresztény kötelemünk jórésze a társadalomban vár reánk. Azért tehát a templomon kívül is szövetkeznünk kell a társadalomban is, hogy így különö-

TARCA.

Pillanatnyi képek.

— A „Szabadka és Vidéke“ eredeti tárcája. —

*Aki álmodt sző, barátom,
 Annak rongyos a ruhája;
 De ki mással takarózzik,
 Azt a sors ritkán cibálja.*

*

*Ki a keserűt útálja,
 Annak öröme imelygős:
 Két kulacsból iszik s mégis
 Telhetetlen sok modern hős!*

*

*Azért van háttér kulissza
 Az életben s a színpadon,
 Hogy mögötte az ellenfélt
 Könnyebben üthessék agyon.*

*

*Addig fordulj büszkén sarkon,
 Mig valahol ki nem dobnak,
 Mert sokáig csak az útnak
 Örülnek ma s nem a — jobbnak!*

I-s.

Szépírók.

Nem mintha valami nagyon el volnék ragadtatva a *szépíró* szó törölmetszett volta felől, hanem azért irtam azt e soraim elé, mert érdemesnek tartom, hogy az irodalom ezen ágáról néhány levelet szórjak szállongó ötletek alakjában olvasóim elé.

A szépírodalmi szüret minálunk régen volt már dieső és értékes, mint akár valaha Tokajé és Badacsonyé. A mit Vörösmartynk, Petőfi, Arany és kortársaik teremtetek, az a mi szépírodalmunk nedűje, drágagyöngye. A többi hiszen szép is meg jó is lehet annak a kinek, de azért nagyon idegen ízű és zamatú.

Ha a mai költészet a magyar szellem

bajtása, akkor az a magyar szellem, se nem magyaros, se nem szellemes. De hisz épen ez a meghasonlás a magyar szellem és az irodalom között szolgáltatja magyarázatát annak, miért nem jutunk napjainkban olyan írókhoz, akiknek ha nem is mint Petőfi Aranynak, koszorustól nyujtotta a babért, legalább levelenkint fonhatnánk homlokuk körül a borostyánt. Az irodalom művelői és az olvasóközönség kölcsönösen elrontják egymás izlését és szellemét és a romlást betetőzi az üzleti szellem, a reklám.

Manapság az irodalomnak épen úgy szüksége van impresszárióra mint a világiáró primadonnának, vagy a csepűragó csodabogarakuak. Az írók fel kell tujni, még mielőtt nagy volna, hogy több keljen kinyomtatott könyvből és így a kereskedő tejtőle biztosítva legyen. Hogyha azután az olvasóközönség el is rontja egyik másik fölfujt nagyság könyvén a gyomrát és szintén fölfuvódik — az nem tesz semmit. A földolog az, hogy jó vásárt csinált az impresszárió úr.

Dehogy nem tesz! . . . igenis sokat

sen a *kisembereket*, a kiscgazdát, kisiparost kiemelve nyomasztó helyzetéből, megteremtjük azt a keresztény társadalmat, mely gazdaságilag önálló és független lesz.

Girolamo.

A király és a nemzet.

Feszült figyelemmel kíséri az ország a királyi kihallgatásokat, melyek pénteken vették kezdetüket s aggódó lélekkel várja azoknak eredményét. E kihallgatások eredményétől függ ez idő szerint az ország békéje, a törvényhozás rendes menete, a király és a nemzet közt elengedhetlenül szükséges harmonikus viszony.

Az alkotmányos magyar király Bpestre jött, hogy közvetlen informáltassa magát azoktól, a kikre a Gondviselés a nemzet sorsának intézését bízta ez idő szerint. A király elé hívták hazafiságáról feltételezzük, hogy hűen fogják feltárni a korona előtt az ország hangulatának képét s szószólói lesznek azon nemzeti követelményeknek, melyek törvényeinkben gyökereznek és a mely törvényeknek s törvényes rendeleteknek végrehajtását az egész magyar nemzet egy szívvel lélekkel követeli.

A néppárt, a függetlenségi párt, a szabadelvű párt óriási többsége a nemzeti követelmények mellé sorakozott, de a történelmi hűség kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy az eddig tett nyilatkozatok szerint az óliberálisok közt vannak néhányan, kik fájnak a nemzeti nyelvnek a hadseregbe való behozatalától, mert ezeket az urakat eddig sem vezette a hazafiság, hanem az önérdék, most is azt hiszik a Tiszák, hogy osztrák segítséggel újra magukhoz ragadhatják az uralmat.

Sokszor állott a király és a nemzet nagy és súlyos feladatok előtt, de még is megértették egymást, nem kételkedünk, hogy a király bölcsesége s a nemzet képviselői most is meg fogják találni az üdvös kibontakozás módját.

Kinálkozó iparunk.

Hogy ne örülnénk, ha a műhely porából, forgácsai közül és üljéről önérdetes eredménykedéssel kihozza vidékünk mesterembere

tesz. Közönyössé válik és elveszti kedvét talán egy igazi tehetség iránt a közönség... És amíg előbb beugratva valami repülőgépszárnyain emelkedő közepszerűségnek abra-kolta pegazusát, most egy igazi tehetség ábrájává lehet.

A mint a virágoskert dudva és paréj tanyája a műértő kertész nélkül, úgy a mi szépirodalmunkon is elsősorban csak független, minden ízében tekintélyes kritika segíthetne, amit a mai üzérkedő és klikkvilágban remélni és kívánni majdnem — képtelenség!

Mert hogy nyomtatásban küldöm szét munkám tiszteletpéldányaihoz csatolva a dícséretet, azon a tek. szerkesztőségek nem csak hogy meg nem botránkoznak, hanem boldog egyik-másik ok, hogy ime mily kegyes az ég: megint egy kis laptöltelék! — és jön az át sem olvasott elbeszélés, költeménykötet stb. jeles elbírálása. Még ezél szerűbb, akinek gyomra és erszénye bírja, ha valamely író otthon nagy ablakai mögött pezsgős üvegekkel készíti elő valamely nagyobb újság műkritikáját munkája elbírálására és ajánlására: ez is rendszeren a legszébb eredménynel szokott járni az írói

remekét és bemutatja, a mit ügyessége és szorgalma teremtett, hol Baján, hol Zentán, majd nem sokára Szabadkán is, a vidék kiállításain.

Azt mondják ez lendit az iparon és fokozza a mesterember önérdetét és munkaködvét is.

Persze szép ez a szemre, csiklandozza kissé helyi patriotizmusunkat is, de minket ez a modern megvesztegetése a valóban anynyira le nem tudott eddig bilineselni, hogy ebben a mi vergődő iparunk új életrekelését lássuk.

Nem azért mondjuk vergődőnek, mert ügyességével, törekvésével meg nem volnánk elégedve, hanem mert az ipart ma a lelketlen kereskedelem rabszolgátságában látjuk és tudjuk nemesak ország, de világszerte is. Valamikor a városok szolid alapja a tisztességgel és kitartással dolgozó iparos osztályon nyugodott, ez képezte magvát és biztos támpontját a városok jólétének; ma az ingadozó, hullámzó üzérkedés vette be magát helyébe, vetette magát az iparra, Vagy a közönséget félrevezető versenyt kezd vele és kétségbe ejti, vagy pedig magához kerítve a gyöngéledő ipart, utolsó életerejét is kiszívja. Más szóval valamikor a kereskedelem volt az iparért, most az ipar van a kereskedelemért, de míg az ipar a kereskedelem egészséges életelvét és alaptöltetét képezte előbbi esetben; utóbbi esetben a kereskedelem az iparos megölője, utonállója.

Mert mi ipar alatt természetesen nem azt az egy-két gyári üzemmél dolgozó nagy iparost értjük, kik vagy erőltetett fölényben vannak a többiek fölött, vagy különben is urasan kibírják az életet, hanem azt a közép és kisiparost, a ki akarja, tudna is, de nem bír érvényesülni. Ha majd ezeket megvédve látjuk a tisztességtelen versenyt és a lelketlen kibaszalás ellen — akkor tudnánk mi is minden mellék gondolat nélkül örülni iparkináltságainknak és azokban üdvözölni a virágzó, igazán *szabad* magyar ipart, de enélkül ömaga érzi, ez az ipar, legjobban, hogy keveset bizhatik életerejében, még ha néha föl is csillanok régi dicsősége úgy látszatra az éji homályban. — s.

hiúságot, de annál nagyobb kárral az irodalmat tekintve.

Azonkívül a mik valamikor a szombatosok voltak és a mik ma is vallási tekintetben: zsidók, annak kell lennie a mai kor írójának is többé kevésbé a *magyar* (!) irodalomban, zsidózónak.

Az övek, a zsidóké a hatalom és az élelmesség a sajtóban és a könyvpiacra; nélkülök ma nagyobb vállalat az irodalomban alig gondolható, akit ők megtesznek klasszikusnak, az klasszikus, ha Bródy Sándor-féle idilleket kotyvaszt is össze, akit pedig tudomásul nem vesznek, az el marad feledve a magyar *intelligens* (!) újságolvasó közönség előtt is. Tessék tehát egy írónak rólok nem kedvezően és nem az ő szájok ize szerint írni és — boldogulni.

Ezek az akadályok, úgy gondolom, megmagyarázzák, hogy mért áll a mai szépirodalom meglehetősen szárnysegetten fellábon a vizenyösség lápjában mint Arany János rab golyója.

Mig a magyar öntudatos nemzeti érzése föl nem ébred a sok szájkodás helyett lelkeben és le nem dönti azokat a falakat, a

Hirek.

Érsek megyei hírek. Főtiszt. Maison Mihály lapunk illusztris főmunkatársa, érseki iskolalátogatót a kalocsai Érsek a II-ik iskolakerületbe léptette elő a meghalt Lajtay helyébe; a szabadkai kerületbe pedig Zgama Károly mélykúti plebános nevezetett ki érseki iskolalátogatónak.

Szent István napját, Szabadkán nagy pompával és a szt. király emlékéhez méltó lelkesedéssel ülték meg. Kettős ünnep is a szt. István napja; ünnepelt az Egyház, ünnepelnie kell az napon minden *igaz magyarnak*, mert szent István nemzetté tette a magyart és a vérrel szerzett alkotmányt erős keresztény alapra fektette, melynek köszönhető a magyarságnak főállása. Délelőtt ünnepelt az Egyház a mennyiben 10 órakor a szt. Teréz templomban fényes isteni tisztelet volt, a melyen a polgári és katonai hatóságok szép számban részt vettek. Este pedig három különböző helyen ősi magyar szokás-hoz híven *áldomással* hódoltak szt. István szellemének. A szabadkai gazda körben társas vacsorára megjelentek úgy ötvenen, beszálltak Lipozencsics és Simrák. A függetlenségi kör a város erdőben rendezett társas vacsorát. A hideg idő dacára 500 ra tehető a megjelentek száma. A beszédek sorozatát Mukits Simon orsz. gyűlési képviselő nyitotta meg, keresztény szempontból dicsőítvén a nagy király emlékét. Utána dr. Klein Adolf a közkörhöz kedves főorvosa, felköszöntötte Varga Károlyt a függetlenségi kör elnökét. Dr. Balogh Lajos Mukits Simont elvette mire általános fölszólításra és hangos óhajra dr. Kalmár Antal emelkedett szólásra s a nemzeti követelmények és vívmányokról szóló beszéddel a hallgatóságot magával ragadva, dr. Mukitsot éltette. A fiatalág reggelig táncolt.

A pučka kaszinó is ünnepelt, összekapcsolván fennállása 25 éves évfordulójának megünneplését. Vaosora alatt az ünnepi beszédet dr. Szudárovich Benedek tartotta, ezenkívül fölköszöntőt mondtak még Pertich Albert a kaszinó elnöke, Mamuzsich Lázár, Kuluncsics Pal és Neoresics Szaniszló.

Lelkigyakorlatok. Dr. Császka György Kalocsa angyalszivű Érsekének részvevése mellett aug. kó 24 től 29-ig terjedő

melyek ezt a rabot körülveszik, addig szabad sem irodalma, de, ő maga sem lesz és lehet.

A míg a tisztességet nem tudja tekintélyével meghonosítani és a nemzeti érzés szentélyéből kiverni a kufárokat és a bázisúságot támogatva egyedüli útmutatókat, addig fellendülés, megizmosodás sem irodalmi, sem más téren nem várható.

Ezt az öntudatot ébreszteni, védeni kötelessége minden igazi magyar embernek, ki nemzetének élni, de nem rajta elősködni kíván.

Szembeszállni a csinált közvélemény-nyel és egészséges izlést teremteni a népben épűgy mint értelmiségünkben, ki bírja tollal, ki bírja, még inkább társadalmi érintkezésében, az teszi meg ma egyedüli lehetséges kötelességét a magyar irodalom régi dicsőségének helyre állításában és megmentésében.

Az irodalom a nemzet eszmevilága, lélekzete, szivdobbanása, aki szakértő szemmel beléje tekint és jártas kézzel rájapint, az tudja hányadán van egy nemzet: egészséges e, lábbeteg e, vagy talán, hogy vegelygyengülésben szenved?!

Iharos.

papi lelki gyakorlatok lesznek Kalocsán a nagyszemináriumban; a melyeken a központi papságon kívül a megyei papság is nagyszámban képviselve lesz.

Czaich Gilbert, Rómában tartozkodó minorita áldozár és magyar gyóntató, ki a magyar zarándokok iránt már oly sok ízben és nagy szíveségeket tanusított az örök városban, mult kedden egy napot töltött Szabadkán. Kedvesen emlékezett meg a jó szabadkaiak példás és Rómában is imponáló zarándoklatairól és tulajdonképen azon szíves emlékeknek és ismerettségeknek köszönhetjük látogatását is, melyek őt egyik másik zarándoklatvezető papjárólhoz fűzik. A pönitenciárius úr Nsgos Mamuzsich Félix kanonokplebános vendége volt.

Uj tanácsnok. Dr. Joó Aurélt a főispán tanácsnoknak nevezte ki; dr. Biró Károly polgármester dr. Joó tanácsnokot a pénzügyi teendőkkel bízta meg.

Nemesmilitics buzgó plébánosa, Vidákovich Pál, a mult héten ülte meg felszentelésének harmincadik évfordulóját. Hol első zsenge áldozatját mutatta be az egek Urának, ott e szent oltáron szállt fel — buzgó hálaáldozatja most harminc hosszú év után. Nem volt zajos ováció, nem volt különös tisztelgés, mert a mint egyébkor is egész csendben, elvonulva munkálja egyedül hűveinek lelki üdvét s törli le annyi sok szegénynek keserű könnyét, úgy most is csendes boldogságban emlékezett meg hálaadó imával a felszentelés szent kegyelméről. — Ad multos annos!

Királyi kitüntetés. Dr. Pávlovics Simont bácsmezei főorvost a király a közegészségügy terén szerzett érdemeinek elismeréséül, a királyi tanácsosi czimmal tüntette ki.

Iskolaszék. A szabadkai iskolaszék mult szerdai ülésén megváltoztatta eddigi rendjét, melynek alapján minden hó első csütörtökjén tartá üléseit, ezentul vasárnapra tette át, mert hétköznapon a tagok részvételéért miatt nem lehetett csütörtöki napokon érdemleges gyűléseket tartani. Kettős észrevételünk volna ezen csak szegénységi bizonyítványról tanuskodó változtatáshoz. Először is, a ki nem akar megjelenni vagy nem bír, az ne legyen iskolaszéki tag, engedje át e fontos tagságot másnak, kinek érdeklődése az iskolatagok iránt nem terjed csak a választásoknál leadott voksig, hanem másképp is dolgozik a kultúra fejlesztésén; másodsor vasárnap az *Ur napja*, a mikor ugy a hívőknek, mint a lelkészeknek tán kötelességük *vallásérvöltsi, nevelészetit szempontból is* a vasárnapot megszentelni.

Házasság. Ifj. Latinovics Pál, a bácsmezei főispán fia, a szabadkai osztr. magy. bank tisztviselője szeptember 1 én tartja esküvőjét Pozsonyban Nierussé Lajos pozsonyi előkelő gyáros leányával.

Mukits Simon képviselőnknek beszámolójáról regéltek a napokban s mivel lehetetlenséget egyáltalában nem láttunk a dologban, mi is megemlítettük. Most azonban a képviselő úr nyilatkozatára támaszkodva kijelentjük, hogy egyenlőre a beszámoló elmarad.

Halálozás. Gundl Henrik, az újvidéki kir. kath. főgymnasium tudós tanára a mult napokban meghalt. Oriási részvét mellett temették. — Hervanek Gusztó, Hervanek hittanár áldott lelkű öccse, ki hosszú betegségét keresztény türelemmel és Isten akara-

tán való példás megnyugvással viselte el, a haldokló szentségek többszörös felvétele után meghalt aug. hó 21-én. Temetése tegnap d. u. 5 órakor ment végbe. R. I. P.

Megappellálják, úgy halljuk, az új patikák. Ebből bizony a következék, hogy mégsem tartja mindenki oly föltétlenül és egyedül lehetségesnek, a mi megtörtént, hogy az még másképen is ne történjék vagy törtéhetett volna. Multkori czikkünkben, — hangsúlyozzuk most is, — minden személyi tekintet nélkül kifejtettük, mi kifogásolni valót találtunk a patika megszavazásban s abbéli véleményünkét föntarthatjuk lényegében akkor is, ha egy helyi naplap czikkezője az egész *Tripartitumot* csupa patikarendeletré és receptté változtatja is át ellenünk. Az apelálást mindenestre nem a méltányossági okokra fogják tekinteni, mert azok régen kikoptak mint a fórumok flaszterkövei az igazságszolgáltatásból, hanem formahibákkal indokolják.

Új kath. kör. A belügyminiszter a mélykúti kath. iparos és földműves olvasóköri alapszabályait jóváhagyta.

Magyarok az új pápánál. A magyarországi katolikusok között nagy örömet keltett X. PIUS pápa választása, akiről köztudomású, hogy a magyarokat különösen szereti, a mi nek velencei patriárcha korában is számos tanujelét adta. Az a terv merült fel, hogy már néhány hét múlva zarándoklat induljon Rómába és így a többi nemzetet megelőzve, a magyarok legyenek az elsők, a kik hódotatukat az új pápának bemutatják. Szeptember 15 én indul a katolikus tanítók zarándoklata, a melynek egyházi ügyeit Karkocz Alajos pilis maróthi plébános, technikai rendezését pedig Bertalan Vincze esztergomi képezdei tanár, a mult évi tanítók zarándoklatának egyik rendezője és az államvasutak központi menetjegyjárodája intézi. A részvétel díja teljes ellátással együtt igen mérsékelt lesz, hogy minél számosabban vehessenek részt ez érdekes zarándoklatban, a melyhez nemcsak tanítók, hanem mások is csatlakozhatnak. A zarándokoknak minden bizonynyal imponáns társaságot egyik magyar főpap vezeti a pápa elé.

Szoborszentelés. Gajdóbrán (Bács megye.) Wasmer György és Bohn Mátyás odaváló jámbor polgárok a templom részére gyönyörű két szobrot: Jézus és Mária szívét szereztek be. A szobrok megáldását szép ünnepség keretében f. hó 9-én Drach Antal plébános eszközölte. Az ünnepi szent misét dr. Amon Pál theol. tanár, a szent beszédet Wiederkehr József papn. lelkigazgató tartotta, nagy hatással magyarizván a szt. Szív-ajtatosságot történetét és boldogító áldását.

Selyemszalag-gyár Kúlán. Az országban Kúlán lesz a legnagyobb selyemszalaggyár. A kúlai eddigi „Első magyar selyemszalaggyár” mely eddig Berkovits Rezső tulajdona volt, s csak hét szövőszékkel dolgozott, nemsokára nagy gyárteleppé fog átalakulni. Az új selyemszalag-gyárat Veisenburg Adolf, az osztr. magyar bank főtanácsosa, bécsi selyemszalag-gyáros Berkovits Rezső kúlai selyemszalag gyárossal fogja megalapítani és ezen ügyben azon kéressel fordul Kúla képviselőtestületéhez, hogy a gyár telep helyéül a község mellett engedjen át 6 holdnyi földterületet és a gyár fölépítéséhez 500000 téglával járuljon hozzá. E nagyfontosságú iparvállalat, mely a tervszerint fölépítése után mindjárt 200 munkással kezdi meg működését és a munkások számát fokozatosan 500 ra akarja fölemelni, idővel tehát

Kúlán egy egész városrészt fog képezni és nagyban hozzá fog járulni a szociális kérdés megoldásához.

Uj lap Hódcsághon. A német nyelven hetenkint megjelenő „Hódcságh und Umgebung” mellett „Bácskai kisgazda” című havi lap jelent meg, mely a hódcságh gazdasági főkegyelet hivatalos közleményeit tartalmazza.

Tanító választás. Augusztus 14-én Zentán Latinovics Frigyes megyei kiküldött elnöklete alatt megválasztatták: Fodor János, Ujházi Erzsébet, Dinyér József és Stöckl József.

Sok a tanítónő. Eddig az ideig az ország 8 állami tanítónőképzőjébe összesen 240 helyre 1600 kisasszony jelentkezett. Átlag minden intézetben 200 kisasszony akar növendékül beiratkozni, holott csak 30 tanuló vehetnek föl. A pályaválasztó leányok közül tehát hatszor annyian csalódnak már az első lépésnél, mint a hányan célhoz jutnak, Nem is szólva arról, hogy a valóban fölvevett tanulók csalódása még csak akkor következik be igazán, amikor a tanítói oklevelet már megkapták, de álláshoz még protekcióval sem juthatnak. Akkora a tanítóképzők tultermelése, hogy az ötezer tagból álló tanítónői karra évenként éppgy ezer és egy néhány új tanítónői oklevél kibocsátása esik, mint a hogyan 22 ezer tanítói állomás szűkreszcenciájára is évenként ezer és egynéhány új tanítói oklevél jut.

Kézimunka és női ipar iskola.

A női kezek mintha már a teremttől is művészetre alkottattak volna, oly sok szépre és remekre képesek a kézimunka és a műipar egyes ágaiiban kellő utbaigazítás és tanítás mellett.

Azért csak örömmel és jogosított reménykedéssel adjuk tudtára olvasóinknak kikez e sorok érdekelhetnek, hogy a miről már különben előzőleg is olvastunk, e hó 20 átl fogva Czeiser Andorné úrasszonytól Lenkey utcában, Skultéty léle házban szeptember 1-től pedig már magában a nőipar-iskolában Harisné Mayor Ilona úrasszonytól beiratkozhatnak, leánykák épúgy mint felnőttek a női ipar különböző ágaiinak elsajátítására. Ha megemlítjük, hogy utóbb nevezett úrasszony már vezetett nemcsak egyesek, de az állam elismerésével és kitüntetésével hasonló iparszakot Szegeden is és hogy nálunk a város vezetői magok pártfogolják a tanfolyam életbe léptetését — ajánlásul eleget mondtunk.

Igaz, hogy városunk két intézetében, mint arról az apácák évvégi vizsgálatain magunk is meggyőződünk, remeknél remekebb munkákat tanulnak leányaink; de azért sokan lehetnek, kik vagy mulasztásból, de leginkább a tökéletes ügyesség és sokféleség tekintetében még mindig tanulhatnak és sajátíthatnak el maguknak valamit, a mi csak hasznukra és dícséretükre szolgálhat.

Azért újból figyelmébe ajánljuk az érdeklődőknek e kézimunka és nőipar iskolát.

Iskolai értesítés.

A szabadkai községi főgimnáziumban az 1903/4. tanévre a *beírások* a következő sorrendben történnek naponta reggel 7 órá-tól 10 ig; a *helybeli* tanulókra nézve;

aug. 28-án az I. osztályra | aug. 31-én a IV. osztályra
 " 29-én a II. " | szept 1-én az V—VI. "
 " 30-án a III. " | " 2-án a VII—VIII "

vidéki tanulók osztályra való tekintet nélkül csak szept. 3-án iratnak be, ha addig az egyes osztályok maximális létszáma (68) a felvételnél elsőbbséggel bíró helybeliekkel nem telik be.

Az I. osztályra jelentkező tanulók keresztelő levél, illetőleg születési bizonyítvány nélkül nem vétetnek fel, úgyszintén nem irhatók be ezen osztályra 13 évesnél idősebb tanulók sem.

A javító, pótló és magánvizsgálatokra való jelentkezések az igazgatónál aug. 28—31 napján reggel 6 és fél órától 7-ig történnek.

A javító vizsgálatok ugyanazon napok délutánján 3 órától kezdve a következő helyiségekben és bizottságok előtt fognak megtartani:

1. bizottság (földszint, kis rajzterem) Igazgató, Löschinger, Mamuzsich.

2. bizottság (földszint 3 sz. póttanterem.) Csajkás, Osztrogonacz, Prokesch.

3. bizottság (földszint, 1. sz. póttanterem.) Böles, Böleskei, Loosz.

4. bizottság (I. emelet, 3. A) osztály. Mérey, Révfy, Tones.

5. bizottság (I. emelet, 7. osztály.) Koncsok, Pásztor, Wébel.

Szeptember 4-én reggel 8 órakor fog az intézeti kápolnában a „Veni Sancte” megtartani, mit a diszteremben a tanév megnyitása, a rend- és fegyelmi szabályok felolvasása és a tanteremben az osztályrendezés követ; szeptember 5-én reggel 8 órakor pedig kezdetét veszi a rendes tanítás.

Szabadka, 1903. aug. 21.

Kosztolányi Árpád
igazgató.

Iskolai értesítés.

A helyb. közs. polg. leányiskolában az 1903/4. tanévi pót- és javító vizsgálatok az 1903. évi szept. 1-én d. e. 8 órától kezdve fognak megtartani.

A helyb. tanulók beiratása szeptember 2. 3. és 4. napjaiban d. e. 8—12 ig, a vidékiek pedig csakis szept. 4-én d. u. 2—3 óra között fog eszközöltetni.

A beiratkozni kívánó tanuló — szülője, vagy ennek megbízottja kíséretében tartozik megjelenni ezen alkalommal az intézetünkbe első ízben iratkozó tanulók születési továbbá az előző osztályokról nyert iskolai bizonyítványukat, himlő-oltási (illetőleg újra-oltás) igazolványukat kötelesek bemutatni.

Tandij: helybeliektől 10 — vidékiektől pedig 20 korona. Ezen felül azonban minden — tanköteles korban levő — tanuló még 30 fillér járulékot is tartozik fizetni.

A tandij szabályzat 4. 7. és 8. § a esetében azonban tandij elengedésnek is van helye s ezért:

1.) Szegény sorsban levő szülők — az intézeti igazgatóságnál a beiratás alkalmával benyújtandó szegénységi bizonyítvány alapján — a tandij felének, avagy az egész tandijnak

2.) Kisdadók, tanítók, tanárok pedig — szegénységük igazolása nélkül is — az egész tandijnak

3.) Bármely fokozatu iskolában egyidejűleg legalább is három gyermeket járató szülők — szintén szegénységük igazolása nélkül — a tandij felének elengedését kérhetik.

Minden ezen esetek tekintetében az intézet igazgatója a beiratás alkalmával bővebb felvilágosítással szolgál.

Szabadkán, 1903. aug. 17-én.

Takács Ede
igazgató.

Hirdetmény.

A „Moholi Ker. Fogyasztási Szövetkezet” egy ezer korona ovadékkal rendelkező üzletvezetőt keres 1200 korona évi fizetéssel azonnali belépésre fűszer és rőtös üzletéhez.

Keresztény kereskedők ajánlataikat alólirott elnökhöz küldjék.

Michler Ferencz
elnök.

Thierry A. gyógyszerész csodabalsama

legjobb diätetikus háziszser

emésztési zavarok, gyengeség, imelygések, gyomorégés, fűfuvódások stb. ellen, köhögést és görcsöket csillapító; olvasztja a nyáktát és tisztítólag hat. 12 kicsiny vagy 6 duplávég díjmentes csomagolás és küldéssel 4 korona.

Thierry A. Órangyal-gyógyszertára Pregradában Rohitsch-Sauerbrunn.

Csakis a mellékelt apácza-védjeggyel ellátott a valódi.

Nagyon ajánlatos utazásoknál mindig készletben tartani e szert.

Miért szenved ön?

Ha már önnek bármely, meg oly időt sebre biztos határu szer áll rendelkezésére, s ha majd mindenkor elkerülhető minden veszedelmes és fájdalmas műtét sőt az amputatio is.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi CENTIFOLIA-KENŐCSE

alkalmazásával, melynek rendkívüli húzó ereje a sebek gyógyításánál csakugy mint a fajtalmak enyhítésénél utolérhetetlen.

A valódi centifolia csodabalsam alkalmazható: gyermekágyas asszonyok mellfájásai, a tejelöttyes zavarai, orbáncz által okozott meiszárazság, mindenféle daganat, sérült al- vagy felsőlábszar, s ebek, dagadt lábak, sőt csontszű ellen is; azonkívül utesi, szűras, loves, vagas es zuzódas által okozott sebeknél; a testbe jutott idegen anyagok eltávolítására u. m. üveg, fa, homok, sörét, tuske stb., mindenféle fekelty, daganat karbunkulus, új kepzödmény es rakok ellen, uj es korom daganatok ellen, továbbá holyagok, teljart labak, mindenemü égési sebek, megfagyott testrészek, fekvések által okozott sebez, nyakdaganatok, vértódlások, fulzúgások es gyermeksebek ellen stb. stb. A szetküldés kizarolag a penz előre beküldese vagy utan, vétel ellenében történik. Postaköltség, szállitoeivel es csomagolással együtt 2 doboz ara 3 kor. 00 fillér. Számtalan bizonylat all rendelkezésére. Mindenkit övök hatástalan hamisítások vételetöl es tessék pontosan ügyelni arra, hogy minden tégelyen a következö czim Schutzengel Apotheke des Thierry (Adolf) in Pregraden legyen beegyetve.

Minden tégely ny jeggyel ellátott hasznalati utasításba van göngyölve. — Az én valódi centifolia balsamom utánzóit es hamisítóit a védjegy-törvény alapján szigoruan nyomoztatom, szintügy azok elárúsitóit.

EGYEDÜL BESZEREZHETŐ:

Thierry A. Órangyal-gyógyszertárában Pregradában bei Rohitsch Sauerbrunn.

Főraktár:

Budapesten Török József patikájában, Zágrábban Mittelbach S. és Brodjowin C. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

Lux Pál legelső femefkezési vállalafa

SZABADKÁN Deák-utca Vermes-féle házban.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy temetkezési vállalatomat, mely 32 év óta áll már fenn, a nagyobb városok mintája szerint a legmesszebbmenő igényeknek is megfelelőleg újonan felszereltem. Temetéseket 8 frttól 400 forintig minden árban elvállalok.

400 forintért legelsőrendű temetést rendezek (6 lóval, 2 előlovassal, üveggyászokocsival stb. stb.) Magamat, mint szabadkai születésűt, szülővárosom nagyérdemű közönségének becses pártfogásába ajánlom.

Szabadkán, Bittermann József könyvnyomdájából 1903.